

ZAKLJUČNO POROČILO PROJEKTA
Strokovni center Pomurje
Osnovna šola IV Murska Sobota,
Osnovna šola Ivana Cankarja Ljutomer-podružnica Cvetka Golarja,
DOŠ II Lendava

Murska Sobota, 30. 09. 2020

Koordinatorica projekta:

Daša Könye

Vodja projekta:

mag. Metka Rovšek Kuharič

KAZALO

1	KAZALNIKI ZA OBDOBJE 2017–2020 PO LETIH.....	4
2	IZVAJANJE NALOG STROKOVNIH CENTROV	5
2.1	Ugotavljanje razvojnih zaostankov otroka v najzgodnejšem obdobju in potreb njegove družine	5
2.2	Podpora in svetovanje večinskim vrtcem in šolam.....	5
2.3	Podpora in svetovanje otrokom in staršem v šolskem obdobju.....	8
2.4	Izobraževanje strokovnih delavcev, ki izvajajo programe v strokovnem centru.....	9
3	POVZETKI REZULTATOV ANKETE O PREPOZNAVNOSTI STORITEV STROKOVNEGA CENTRA POMURJE	11
4	FINANČNA SLIKA PROJEKTA	18
5	POGLED NAZAJ ZA POT NAPREJ.....	20

KAZALO TABEL

Tabela 1. Doseganje kazalnikov po letih.....	4
Tabela 2. Časovna in krajevna dostopnost storitev Strokovnega centra Pomurje.....	14
Tabela 3. Zaznana potreba po storitvah glede na skupino otrok s posebnimi potrebami	16

KAZALO SLIK

Slika 1. Mreža sodelovanja z institucijami.....	7
Slika 2. Udeleženci iz vzgojno-izobraževalne institucij, ki so se udeležili izobraževanj strokovnega centra	7
Slika 3. Prepoznavnost storitev Strokovnega centra Pomurje.....	12
Slika 4. Pogostost uporabe storitev Strokovnega centra Pomurje.....	13
Slika 5. Zaznana potreba po storitvah v regiji.	15
Slika 6. Prikaz porabe finančnih sredstev po postavkah.	19

1 KAZALNIKI ZA OBDOBJE 2017–2020 PO LETIH

Prikazujemo podatke o delovanju Strokovnega centra Pomurje od aprila 2017 do 30. septembra 2020. Zajeti so podatki vseh treh enot.

Tabela 1. Doseganje kazalnikov po letih

Kazalnik	leto 2017	leto 2018	leto 2019	leto 2020	Skupaj	
					načrtovano	doseženo
Število otrok in mladostnikov	35	66	50	29	70	180
Število vključenih družin	35	54	48	21	50	158
Število strokovnih delavcev vključenih v izvajanje nalog	5	5	6	6	5	6
Število izobraževanj	9	14	18	3	20	44
Število udeležencev na izobraževanjih	749	1380	955	67	200	3151
Število podpisanih dogovorov z VIZ in drugimi institucijami	17	25	4	1	80	47

2 IZVAJANJE NALOG STROKOVNIH CENTROV

2.1 UGOTAVLJANJE RAZVOJNIH ZAOSTANKOV OTROKA V NAJZGODNEJŠEM OBDOBJU IN POTREB NJEGOVE DRUŽINE

(Ocena potreb otroka in njihove družine, Podpora in svetovanje družini, Podporne skupine z izobraževalnimi vsebinami)

V času trajanja projekta smo v vseh treh enotah v različnem obsegu izvajali oceno potreb otroka in podpore družini in/ali strokovnim delavcem ustanove, ki jo otrok obiskuje. Pri tem smo uporabili tudi v projektu pridobljena znanja instrumentov ZMS in SNAP ob ostalih strokovnih znanjih iz področja specialno-pedagoške in psihološke prakse. Predvsem je bila taka ocena uporabljena za opredelitev potrebe po ustrezni podpori in prilagoditvah, z namenom nadaljnega svetovanja in spremljanja kot tudi usmerjanju v nadaljnje postopke in terapevtske obravnave.

Straši so se največkrat odločili za obravnavo pri nas po priporočilu strokovnega delavca vrtca kot tudi po priporočilu osebnega pediatra otroka. Družinam s predšolskimi otroki so bile ponujene večkratna srečanja z namenom spremljanje napredka ob predlagani podpori. Najpogostejše naloge znotraj najzgodnejšega področja delovanja so bile: odkrivanje otrok z razvojnimi primanjkljaji v sodelovanju z vrtci, napotitve v nadaljnjo diagnostiko in obravnavo v razvojno ambulanto, podpora pri oblikovanju programov pomoči strokovnim delavcem na področjih individualnih potreb otroka.

5

2.2 PODPORA IN SVETOVANJE VEČINSKIM VRTCEM IN ŠOLAM

(Podporne dejavnosti šolam in vrtcem, Izobraževanja strokovnih delavcev, Nabava in izposoja didaktičnih pripomočkov)

V vseh treh enotah smo vzpostavili delovanje svetovalnice za strokovne delavce. V okviru strokovne podpore smo opravili nekaj opazovanj na terenu (v vrtcih in šolah) ter nudili svetovanje vzgojiteljem, učiteljem ter svetovalnim delavcem v podporo pedagoški praksi. Sodelovali smo v razširjenih multidisciplinarnih timih ob celostni podpori družini.

Na povabilo vzgojno-izobraževalnih ustanov smo za strokovne delavce pripravili izobraževanja iz naslednjih področij: razvoj komunikacije, ustvarjanje vključujočega okolja za otroke s posebnimi potrebami, razvoj spretnosti za uspešno učenje, učne težave in govorno-jezikovne motnje. V šolskem letu 2019/2020 je bilo izvedenih tudi 4 od 6 tematskih delavnic za strokovne delavce z namenom takojšnje aplikacije posredovanih znanj v lastno pedagoško prakso.

Na področju svetovanja strokovnim delavcem smo najpogosteje izvajali naslednje naloge: podpora inkluzivnemu izobraževanju s svetovanjem in izobraževanjem, podpora izvajalcem pri nujenju dodatne strokovne pomoči glede na individualne potrebe, pomoč pri načrtovanju, izdelavi ter spremljanju in evalvaciji individualiziranih programov, podpora izvajanju DSP v razredu z učiteljem in vrstniki, strokovna podpora razvoju lastnega znanja strokovnih delavcev z organiziranjem delavnic, predavanj ter izobraževanj v delovnih skupinah ter aktivih. Povpraševanje po nujenju podpore strokovnim delavcem se ob koncu trajanja projekta nadaljuje.

6

Vsako leto smo dvakrat letno organizirali sklop predavanj, prepoznan pod imenom Teden izobraževanj. V začetku so bila predavanja usmerjena na splošna področja otrokovega razvoja (npr. senzorna integracija, govorni razvoj, integracija refleksov, pomen gibanja na otrokov razvoj itd.), z leti pa smo postajala vse bolj specifična, usmerjena na posamezno razvojno motnjo oz. primanjkljaj (npr. težave na področju branja, delo z otroci z motnjo avtističnega spektra, z ADHD).

Del finančnih sredstev je bil namenjen tudi za opremo prostora za svetovanje in nabavi didaktičnih pripomočkov. Didaktične pripomočke so največkrat uporabljale mobilne specialne pedagoginje in drugi mobilni učitelji z namenom informiranja strokovnih delavcev in preizkušanja novih instrumentov v svoji praksi. Didaktične pripomočke smo predstavili tudi staršem v procesu svetovanja, nekateri pripomočki pa so se uporabljali le v ustanovi sami (npr. program Play attention).

Slika 1. Mreža sodelovanja z institucijami

Slika 2. Udeleženci iz vzgojno-izobraževalne institucij, ki so se udeležili izobraževanja strokovnega centra

Na sliki 1 so prikazane organizacije, s katerimi smo sodelovali tekom trajanja projekta, bodisi kot zunanja institucija v modelu pomoči v *Konceptu učne težave v osnovni šoli* bodisi kot del nudenja celostne pomoči otroku skupaj z drugimi institucijami. Slika 2 prikazuje, da smo z izobraževanji pokrili celotno regijo (in še dlje); iz vsake vzgojno-izobraževalne ustanove v Pomurski regiji se je predavanja udeležil vsaj en strokovni delavec. Predavanj pa so se udeleževali tudi strokovnjaki iz drugih strok, npr. zdravstva, nevladnih organizacij, socialnega področja.

2.3 PODPORA IN SVETOVANJE OTROKOM IN STARŠEM V ŠOLSLEM OBDOBJU

(Osebno svetovanje staršem, Izobraževanje staršev o osnovnih spretnostih, Uporabni izvlečki literature za starše, Popoldanske podporne skupine)

V vseh treh enotah smo vzpostavili delovanje svetovalnice za starše. Izdelali smo interne protokole za informiranje, svetovanje in spremljanje, v enoti Ljutomer pa tudi za izvajanje terapije Play Attention. Starši so se svetovanja udeležili največkrat po predlogu učiteljev ali drugih strokovnih delavcev šole, nekateri pa tudi na lastno potrebo; pri tem je večina svetovanj bila opravljena na področju učnih težav oz. težav branja, pisanja, računanja, pozornosti in nemirnosti ter anksioznosti. Običajno smo v enem srečanju ali dveh srečanjih naredili oceno potreb otroka in/ali družine. V nekaterih primerih smo za otroka izdelali program ter staršem nudili mesečno spremljavo in podporo ob ponujeni pomoči. Po potrebi smo pripravili izvlečke literature za starše (iz področja selektivnega mutizma, grafomotorike, vidne in slušne pozornosti). Na željo staršev smo se povezali s šolo. V nekaj primerih je bila opravljena ocena potreb kot poročilo specialnega pedagoga v postopku usmerjanja, večkrat pa kot podpora v petstopenjskem hierarhičnem modelu pomoči v *Konceptu učne težave v osnovni šoli* pri oblikovanju ustreznega vključujočega okolja in potrebnih prilagoditvah pri izvajanju programa.

8

Za starše smo organizirali predavanja domačih in tujih strokovnjakov v okviru Tedna izobraževanj. Predavanja so bila namenjena senzibilizaciji javnosti o različnih potrebah otrok z odstopanji v razvoju z namenom povečanega delovanja okolja na le-te in posledično zmanjševanje pojava nekaterih oblik vedenj. V sodelovanju z radiom Romica smo mesečno od oktobra 2018 pripravljali kratke prispevke za starše. Kratke prispevke smo pripravljali tudi v času epidemije (marec–maj 2020) in jih objavljali na spletni strani Strokovnega centra Pomurje.

Popoldanskih podpornih skupin v predšolskem in šolskem obdobju nismo vzpostavili zaradi preobremenjenosti že zaposlenih strokovnih delavcev projekta kot tudi majhnega interesa staršev za oblikovanje tovrstnih skupin.

2.4 IZOBRAŽEVANJE STROKOVNIH DELAVCEV, KI IZVAJAJO PROGRAME V STROKOVNEM CENTRU

Strokovna izobraževanja zaposlenih

Strokovni delavci smo se udeležili izobraževanj doma in v tujini iz področij avtizma, ADHD-ja in uporabe diagnostičnih instrumentov. Pridobljeno znanje smo neposredno uporabili pri oceni potreb otroka in družine ter posredno pri opravljanju drugih storitev strokovnega centra (svetovanje, izvedba predavanj, usmerjanje na literaturo in didaktične pripomočke).

Povezovali smo se tudi z drugimi strokovnjaki z namenom zagotavljanja celostnega pristopa. Tako smo sodelovali z delovno terapevtko pri svetovanju o nabavi ustreznih pripomočkov, spodbujanje izobraževanja za izvajanje terapije z živalmi ter senzorične integracije.

Strokovno sodelovanje z drugimi inštitucijami

Enota Murska Sobota je sodelovala z naslednjimi ustanovami:

- Center za socialno delo Murska Sobota (pomoč v družini, pomoč pri iskanju prostovoljcev, sodelovanje v multidisciplinarnem timu),
- Strokovna skupina svetovalnih delavk vrtcev v Pomurju (sodelovanje na srečanjih),
- Zunanji strokovnjaki (psihoterapevti, razvojna ambulanta),
- Klub prekmurskih študentov (iskanje prostovoljcev za pomoč pri izvedbi Tedna izobraževanja),
- OŠ Tišina (izvedba projekta SPODBUJANJA ZGODNJEGA UČENJA-TRENING VEŠČIN),
- društvo Bravo, podružnica Murska Sobota (pomoč pri izvedbi predavanj),
- Zavod za šolstvo (priprava dveh predavanj za študijsko skupino izvajalcev dodatne strokovne pomoči),
- radio Romc (priprava prispevkov za starše),
- NVO za avtizem (stik ter zagotavljanje prostora za izvedbo izobraževanja za spremljevalce otrok z avtizmom),
- Gimnazija Murska Sobota (izvedba športno-družabnega srečanja)
- Strokovni aktiv izvajalcev MSPS OŠ IV Murska Sobota.

Enota Ljutomer je sodelovala z naslednjimi ustanovami:

- Gimnazija Franca Miklošiča,
- Občino Ljutomer (promocija in predstavitev Strokovnega centra Pomurje na občinskem prazniku),
- Ozara Maribor (pomoč družini, pomoč pri prehodu na trg dela),
- zunanji strokovnjaki (psihoterapevti, CZO),
- strokovni aktiv MSPS OŠIC Ljutomer,
- aktiv ravnateljev UE Ljutomer,
- Društvo RAST Ljutomer (timski posvet – prehod na trg dela).

Dvojezična enota Lendava je sodelovala z naslednjimi ustanovami:

- Dvojezična osnovna šola I Lendava/ 1. sz. Lendvai Kétnyelvű általános iskola (sodelovanje s svetovalno delavko),
- Osnovna šola Kobilje (svetovanje učitelju).

10

3 POVZETKI REZULTATOV ANKETE O PREPOZNAVNOSTI STORITEV STROKOVNEGA CENTRA POMURJE

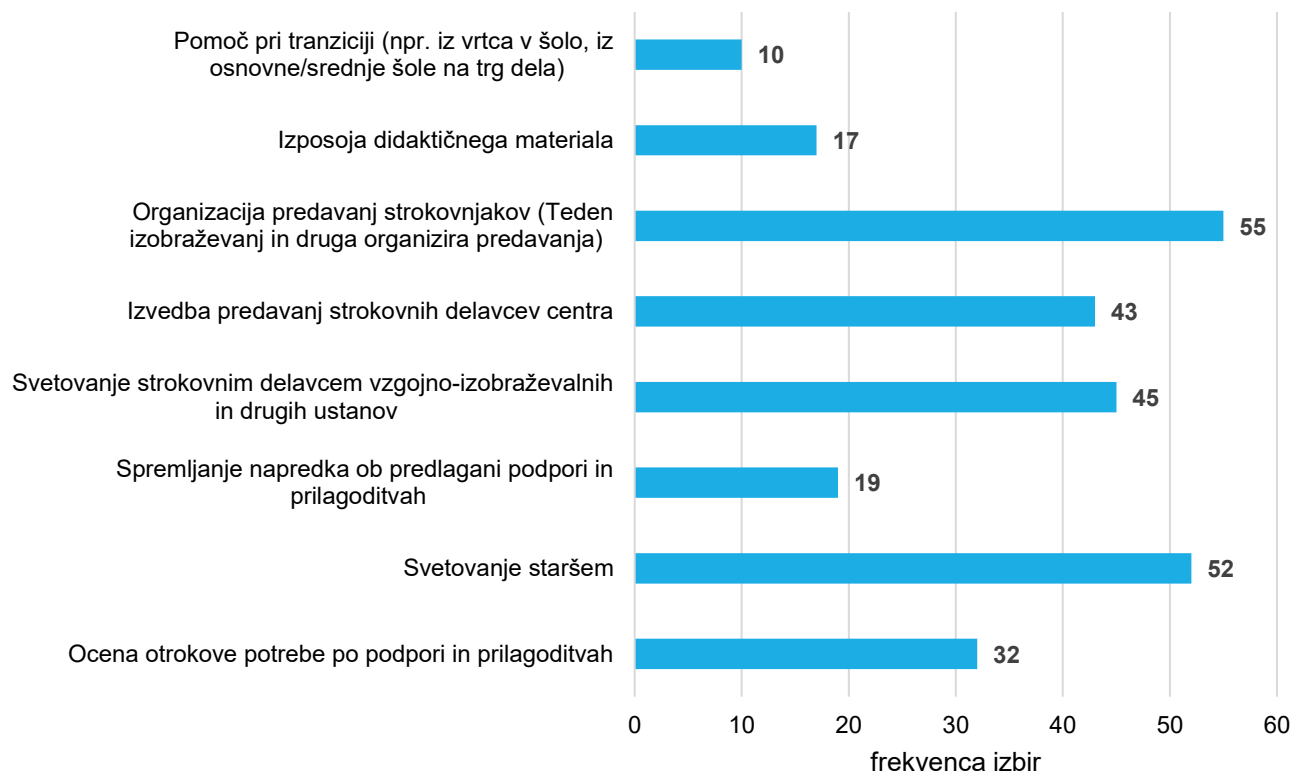
Za potrebe oblikovanja vizije Strokovnega centra Pomurje v prihodnje smo v sodelovanju z zunanjim evalvatorjem dr. Stenetom Koširjem oblikovali anketo, s katero smo želeli ugotoviti:

- kakšna je prepoznavnost Strokovnega centra Pomurje v regiji,
- katere izmed ponujenih storitev so največkrat uporabljene,
- na katerih področjih posebnih potreb je potrebna pomoč Strokovnega centra,
- kakšna je krajevna in časovna dostopnost storitev Strokovnega centra.

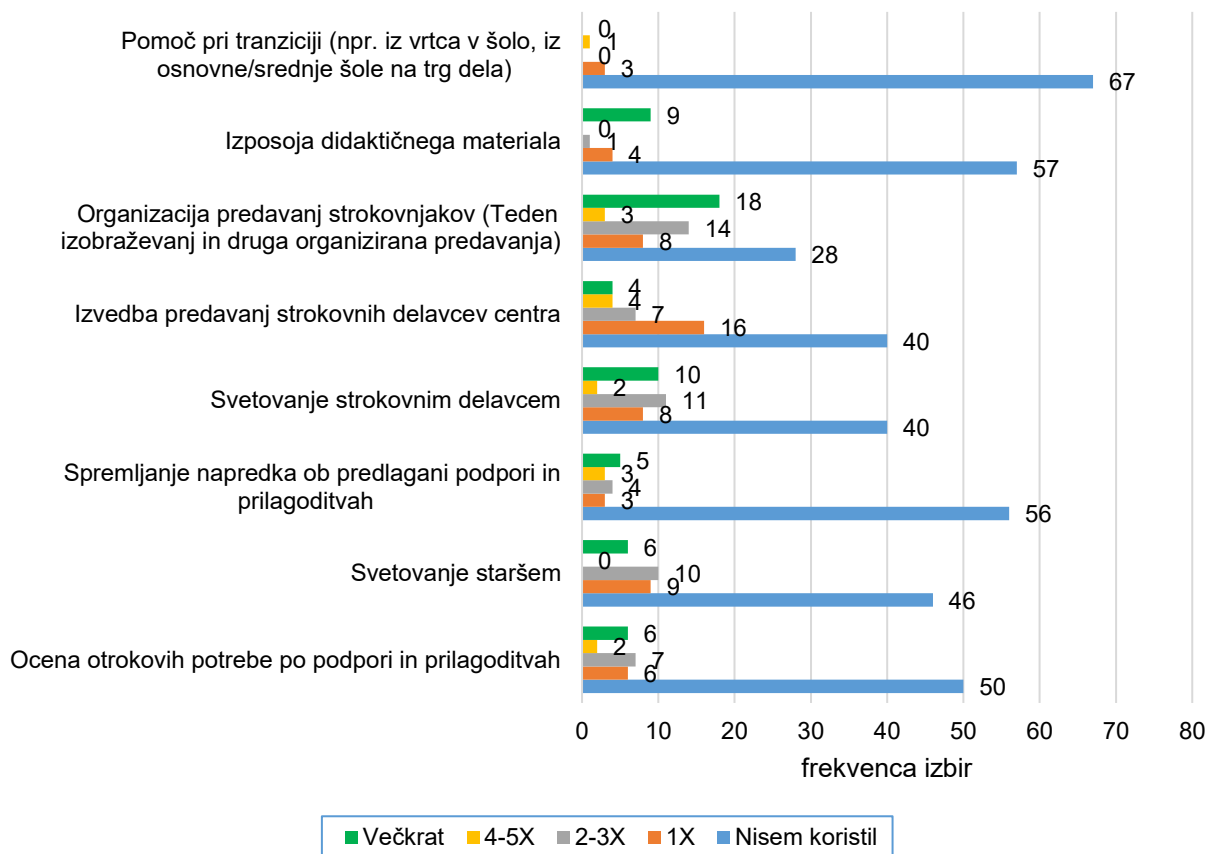
Povezava do ankete je bila odprta od 28. 5. do 7. 6. 2019. Pravilno je bilo izpolnjenih 71 anket; največ anketirancev je bilo strokovnih delavcev (86%). V nadaljevanju predstavljamo nekatere pomembnejše ugotovitve.

11

Ugotovimo lahko (glej sliko 3), da je strokovni center najbolj prepoznan po organizaciji predavanj drugih strokovnjakov (80 %) in svetovanju staršem (75%). Kot najmanj poznana storitev (14 %) je pomoč pri tranziciji (npr. prehod iz vrtca šolo ali iz šole na trg dela). Med manj poznane storitve sodita tudi izposoja didaktičnega materiala (25 %) in spremljanje napredka ob predlagani podpori in prilagoditvah (28 %). Na podlagi lastne evidence ugotavljamo, da si didaktični material ali literaturo izposojajo zaposleni na ustanovah (predvsem mobilni učitelji), ki ga posodijo učiteljem na šolah, kjer izvajajo dodatno strokovno pomoč. Staršem običajno predstavimo pripomočke, izposojamo pa pogosteje literaturo.

Slika 3. Prepoznavnost storitev Strokovnega centra Pomurje

Slika 4. Pogostost uporabe storitev Strokovnega centra Pomurje

Najpogosteje uporabljena storitev je organizacija in izvedba predavanja; 60 % udeležencev se je organiziranih predavanj udeležilo vsaj enkrat (kar 25 % pa več kot petkrat). 44 % vprašanih se je udeležilo predavanj v izvedbi strokovnih delavcev centra vsaj enkrat. Storitve svetovanje strokovnim delavcem šol in vrtcev je uporabilo vsaj enkrat 44 % vprašanih. Strokovni delavci (in ne drugi možni uporabniki) so bili tisti, ki so

poročali o eno ali večkratni uporabi storitve spremljanje otrokovega napredka ob ponujeni podpori. 30 % udeležencev je storitev ocena otrokove potrebe po podpori in prilagoditvah uporabilo vsaj enkrat (razen enega učenca oz. dijaka so storitev uporabljali strokovni delavci). Med manj pogosto uporabljenimi storitvami sta izposoja didaktičnega materiala (uporabljalo jo je 20 % vprašanih) in pomoč pri tranziciji (uporabljalo jo je 6 % vprašanih).

Tabela 2. Časovna in krajevna dostopnost storitev Strokovnega centra Pomurje

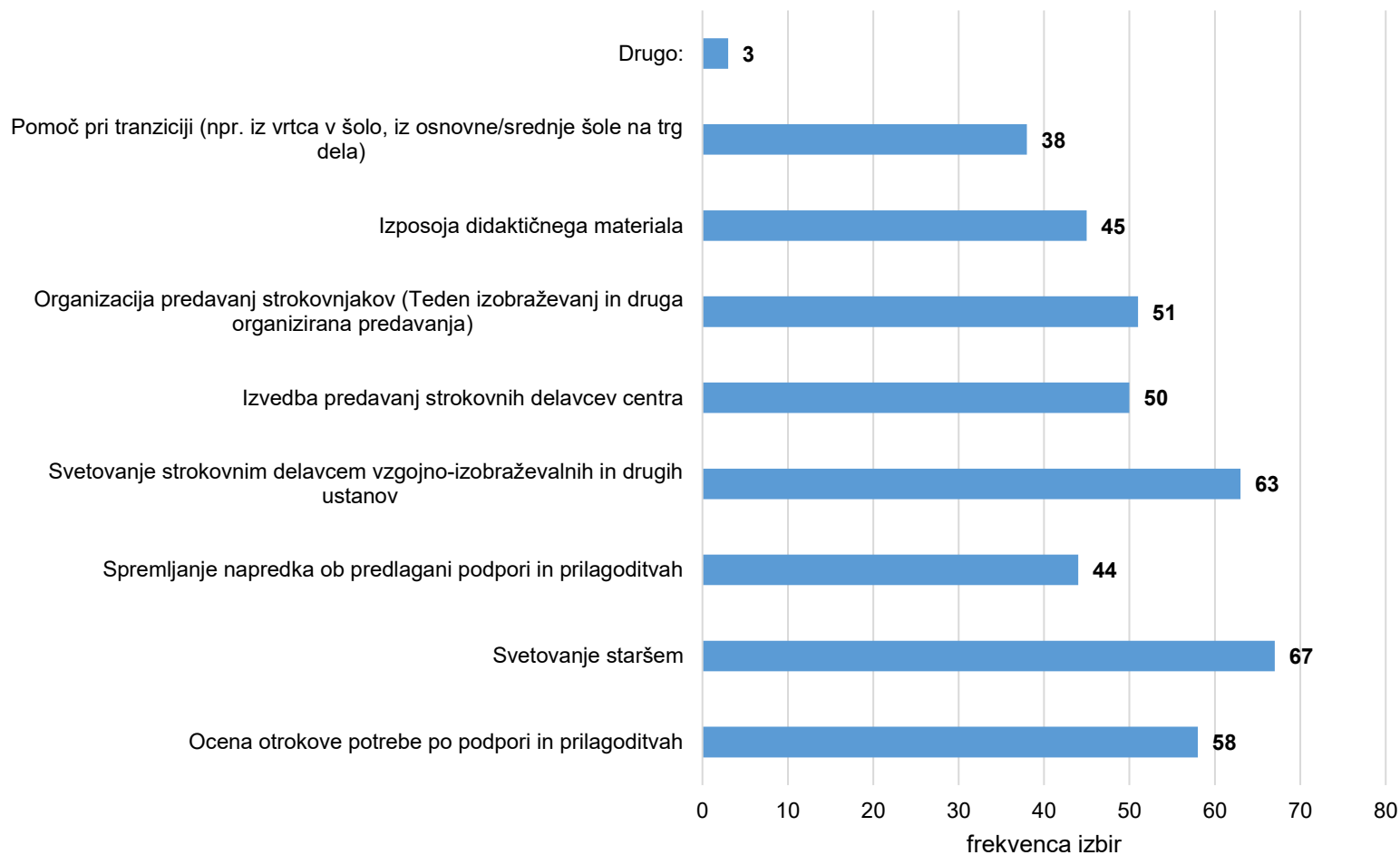
	Povsem dostopna	Občasno dostopna	Redko dostopna	nedostopna
Krajevna dostopnost	29 %	39 %	3 %	0 %
Časovna dostopnost	35 %	35 %	10 %	0 %

V tabeli 3 so prikazani odstotki odgovorov pri posamezni stopnji dostopnosti storitve strokovnega centra. Večina udeležencev poroča, da so storitve občasno krajevno (39 %) in časovno dostopne (35 %) oz. povsem dostopne (29 oz. 35 %). Le manjši delež udeležencev poroča, da so storitve redko krajevno (3 %) oz. časovno (10 %) dostopne. Noben ne poroča o nedostopnosti storitev.

Z anketo smo poleg prepoznavnosti storitev Strokovnega centra Pomurje želeli ugotoviti, katere storitve udeleženci zaznavajo kot potrebne v regiji. Svetovanje staršem (94 %) in svetovanje strokovnim delavcem (89 %) sta storitvi, za kateri največ odstotkov udeležencev meni, da ju je potrebno ohraniti. 82 % udeležencev je odgovorilo, da je potrebna storitev tudi ocena otrokove potrebe po podpori in prilagoditvah, 62 % pa, da je potrebno spremljanje otrokovega napredka (torej več kot 1 obisk, stik s strokovnim centrom). 70 oz. 72 % udeležencev meni, da so predavanja (v lastni izvedbi in gostujoči predavatelji) prav tako ena od potrebnih storitev strokovnega centra. Storitvi pomoč pri tranziciji in izposoja didaktičnih pripomočkov sta sicer v primerjavi z drugimi storitvami zaznani kot manj potrebni, vendar ju še vseeno 50 % udeležencev zaznava kot nujni storitvi. Pod rubriko drugo so udeleženci odgovorili, da si želijo: podporo celotni družini že v predšolskem času, terapevtskih obravnav in obisk

vseh šol in vrtce s strani strokovnih delavk.

15

Slika 5. Zaznana potreba po storitvah v regiji

Strokovni center Pomurje
Trstenjakova 71
9000 Murska Sobota
☎ 041 644 157
✉ info@sc-pomurje.si

Mreža strokovnih institucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam

Zanimalo nas je, na katerem področju otrok s posebnimi potrebami in odstopanji v razvoju je največja potreba po podpori. Udeleženci so najprej rangirali skupine otrok s posebnimi potrebami od najbolj (vrednost 1) do najmanj (vrednost 11) potrebne pomoči strokovnega centra tako, da so vsaki skupini izbrali en rang. Nato so še na 5-stopenski lestvici ocenili, kako potrebna se jim zdi pomoč strokovnega centra za vsako od naštetih skupin. V tabeli 2 so prikazane skupine otrok, katerim bi strokovni center po mnenju anketirancev naj nudil pomoč.

Tabela 3. Zaznana potreba po storitvah glede na skupino otrok s posebnimi potrebami

Glede na povprečne vrednosti rangov	Glede na absolutno vrednost posameznega ranga znotraj vsake skupine	Glede na povprečne vrednosti na 5-stopenski lestvici
<ul style="list-style-type: none"> - otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, - otroci z motnjo avtističnega spektra in - otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami 	<ul style="list-style-type: none"> - otroci z motnjo v duševnem razvoju - otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja - otroci s pomembnimi odstopanji v razvoju 	<ul style="list-style-type: none"> - otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, - otroci z motnjo avtističnega spektra in - otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami - otroci s pomembnimi odstopanji v razvoju

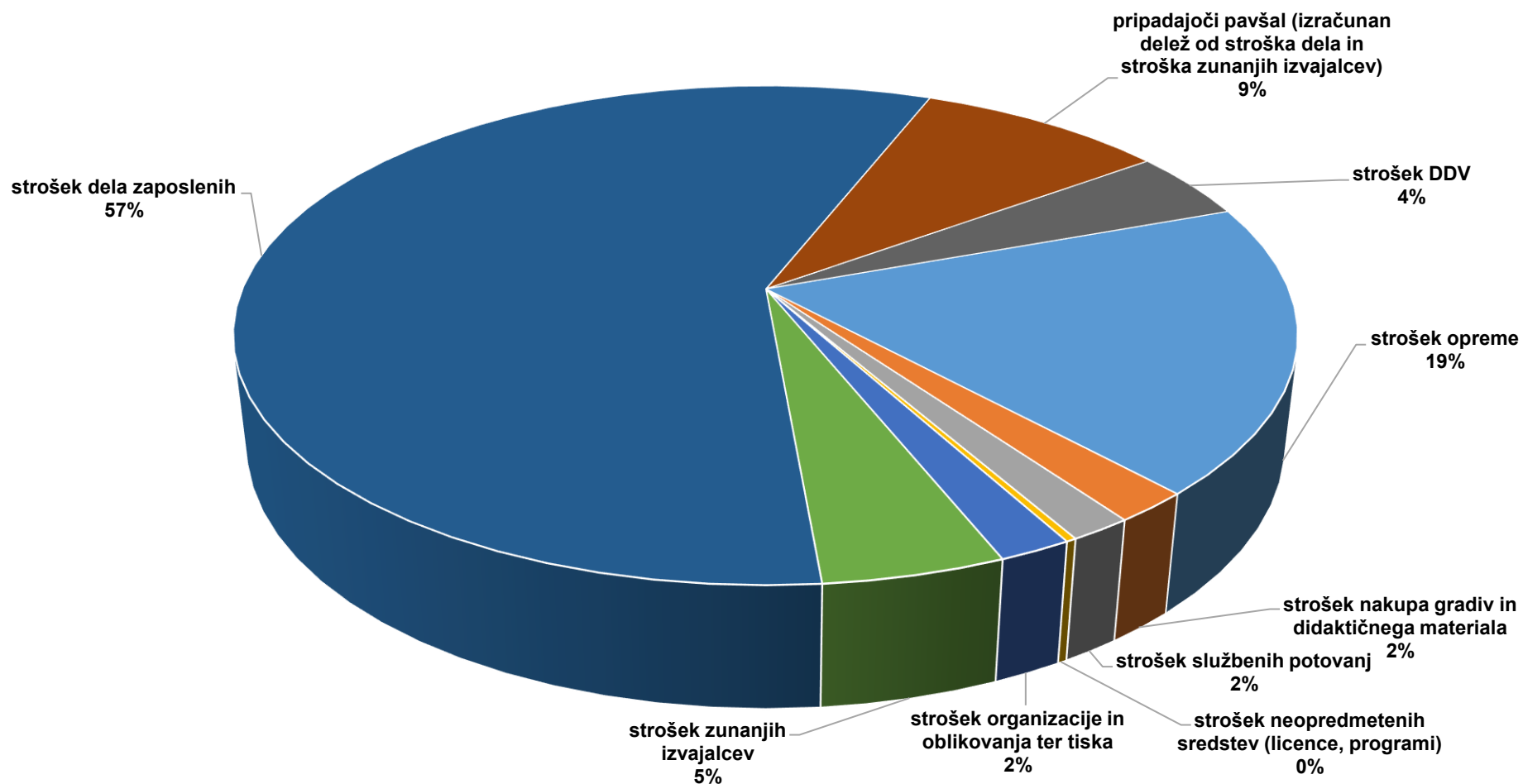
ZAKLJUČKI ANKETE

- 1) Storitve Strokovnega centra Pomurje so v regiji različno prepoznane. Med bolj poznane storitve sodijo organizacija predavanj in izvedba predavanj v lastni izvedbi ter svetovanje (staršem in strokovnim delavcem). Med manj poznanimi storitvami so izposoja didaktičnega materiala, pomoč pri tranziciji in spremljanje napredka ob predlagani podpori in prilagoditvah. Kljub temu, da so nekatere storitve manj poznane, je zaznana potreba po ohranitvi vseh storitev, ki jih Strokovni center ponuja, srednja (50 %) do visoka (94 %).
- 2) Najpogosteje uporabljena storitev je udeležba na Tednu izobraževanj in izobraževanj v izvedbi strokovnih delavcev strokovnega centra. Sledi svetovanje staršem in strokovnih delavcev, tudi otrokom. Med najmanj uporabljenimi storitvami sta pomoč pri tranziciji in izposoja didaktičnega materiala. Strokovni center Pomurje vrši izposajo didaktičnega materiala na način, da si zaposleni na posameznih enotah izposodijo določen material in ga odnesejo v ustanovo, kjer izvajajo dodatno strokovno pomoč. V enoti Murska Sobota je bilo tako tekom projekta izvedenih 70 izposoj. V enoti Ljutomer si programa Play Attention ne morejo izposojati, lahko pa ga uporabljajo na sedežu enote.
- 3) Strokovni center Pomurje je sestavljen iz treh enot. Vsaka pokriva potrebe na svojem upravnem območju. Storitve so dostopne v času uradnih ur posamezne enote strokovnega centra, vendar je po individualnem dogovoru možno storitve uporabljati tudi izven določenega časa. Mnenje udeležencev je, da so storitve v dovoljšni meri krajevno in časovno dostopne.
- 4) Po mnenju udeležencev je v regiji največja potreba po podpori pri delu otrok z motnjo avtističnega spektra, otrok z govorno-jezikovnimi motnjami in otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami. Udeleženci poročajo o potrebni podpori strokovnega centra tudi na področju otrok z motnjo v duševnem razvoju, otrok s primanjkljaji na posameznih področjih učenja in otrok s pomembnimi odstopanji v razvoju.

4 FINANČNA SLIKA PROJEKTA

Za izvajanje projekta v obdobju 2017–2020 je bilo namenjenih 159.680,00 EUR (tj. 3,99 % vseh razpisanih sredstev), porabljenih je bilo 159.684,55 EUR. Iz slike 6 lahko vidimo, da je bilo največ sredstev, tj. 57 % celotne porabe sredstev, namenjenih strošku zaposlenih. Omenimo naj, da je v času izvajanja projekta bilo za potrebe strokovnega centra deležno (od 5 do 55 % celotne zaposlitve) zaposlenih 6 oseb. Drugi največji delež porabe sredstev predstavlja strošek opreme (tj. 19 %). Najmanjši delež, tj. 0,27 %, je bil namenjen za nakup neopredmetenih sredstev (licence, programi). Manjši delež porabe sredstev (tj. 2–5 %) predstavljajo naslednje postavke: nakup gradiv in didaktičnega materiala, službena potovanja, organizacije, oblikovanje in tisk ter strošek zunanjih izvajalcev.

Slika 6. Prikaz porabe finančnih sredstev po postavkah

5 POGLED NAZAJ ZA POT NAPREJ...

Na razpis projekta Mreža strokovnih institucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam smo se odzvali, ker smo že pred tem uvideli, da so za uspešno vključevanje otrok s posebnimi potrebami v izobraževalni proces in širšo socialno integracijo njih in njihovih družin zaradi zmanjševanja tveganja revščine in socialne izključenosti potrebne sistemske spremembe v smislu nadgradnje in širitve strokovne mreže. Prednostno je pomemben hiter dostop do ustreznih podpornih storitev v zgodnji fazi odkrivanja in pojavljanja razvojnih in vzgojnih težav.

Posebno pereče je to v regiji, kjer delujemo, saj ni razvite niti že predvidene strukture oz. je v nastajanju. Šele od lanskega leta je dostopnejša zgodnja obravnava predšolskih otrok. Omejene možnosti so na področju logopedске, fizioterapevske in delovnoterapevske obravnave. Vrtci, kot pomembni deležniki v nudenju celostne zgodnje obravnave, nimajo ustrezno usposobljenega kadra. Šolski otroci in starši nimajo dostopnih podpornih svetovalnih in terapevtskih storitev, ki jih izvaja le najbližji Svetovalni center v Mariboru. Omejen je dostop do storitev psihologa, kliničnega psihologa in pedopsihiatra. Regijsko ni nobene medicinske terciarne specialistične storitve, kar zahteva mnogo napotitev v republiške centre, s tem povezane čakalne dobe, prevoze, odsotnosti z dela, povečane stroške. V regiji se prav tako ne izvaja noben prilagojen program z enakovrednim izobrazbenim standardom. Svetovalni delavci šol in vrtcev težko najdejo v regiji podporo za multidisciplinarno obravnavo težav.

20

Večina specialnih in rehabilitacijskih pedagogov kot izvajalcev dodatne strokovne pomoči je zaposlenih na OŠ IV v Murski Soboti, na podružnici OŠ Ivana Cankarja - Cvetka Golarja v Ljutomeru ter DOŠ II v Lendavi in jo izvajajo kot mobilno službo. Ob tem deluje v regiji še OŠ Gornja Radgona podružnica dr. Janka Šlebingerja. Ob vsej kompleksnosti različnih vzrokov in obsega težav pri otrocih, s katerimi se srečujejo, potrebujejo tudi sami stalno strokovno izpopolnjevanje na različnih področjih ter prenos spoznanj specializiranih metod in pristopov v svojo specialpedagoško prakso. Ob tem so na tem območju ob večjezičnosti in narečni posebnosti pri otrocih pogoste težave na področju jezikovnih spretnosti, predvsem v zgodnjem obdobju.

V času trajanja projekta smo z nekaterimi storitvami povečali dostopnost do storitev specialpedagoške pomoči ter sodelovalnega podpornega delovanja. Tako staršem kot strokovnim delavcem smo z možnostjo informiranja, svetovanja in koordiniranja podpore, prilagoditev ponudili hiter

odziv ob zaznanih težavah. Opravili smo opazovanje v skupini ter predlagali načine prilagajanja dela z namenom učinkovitejše poučevalne prakse za spodbudo razvoju spretnosti in veščin. Na delavnicah za strokovne delavce smo predstavili nekaj specialnih pristopov pri delu z otroki s tveganji za razvoj težav. Za učence smo pripravili sklop preventivnih delavnic za spodbudo razvoju potrebnih učnih spretnosti. Spodbudili smo specialne pedagoge k povezovanju v delovne skupine za strokovni razvoj. Sodelovali smo kot člani razširjenih multidisciplinarnih timov na pobudo CSD, šole ali staršev. Po potrebi smo podali specialnopedagoško oceno otrokovih težav na zaprosilo šole ali zdravstvenega doma.

Tudi v prihodnje želimo nadaljevati z omogočanjem storitev, ki smo jih preizkusili v času trajanja projekta, kot tudi razvijati nove ob odzivanju na potrebe prakse. Predvsem na področju preventivnega delovanja, presejalnih preizkusov, hitrejšega prepoznavanja potrebe po razvojni podpori in prilagajanju izvajanja učnih procesov, odzivanja na blaga odstopanja v okviru podpore šoli v izvajanju petstopenjskega modela pomoči, sodelovanje z vzgojitelji in učitelji v pridobivanju dodatnih znanj, vpeljevanju ustrežnejših pristopov v poučevanju ter oblikovanju ustrežnejših modelov inkluzivnega šolanja otrok s posebnimi potrebami v matičnem okolju. Prepoznani smo kot vir podpore, starši in strokovni delavci se dnevno obračajo na nas kljub najavi zaključka projekta ter si želijo zagotoviti možnost storitev tudi v prihodnje. In ravno na podlagi tega množičnega in vsestranskega pozitivnega odziva (vzgojno-izobraževalnih in drugih strokovnih ustanov, staršev, strokovnih delavcev) na dejavnosti, ki smo jih in jih še izvajamo za podporo otrokom s posebnimi potrebami, si želimo, da bi sistem podpore in sodelovanja strokovnega centra deloval še v prihodnje.

21

V dogovoru s koordinatorico Dašo Könye pripravili Mirjam Bregar in Valerija Kranjec.

Podpis vodje projekta:

mag. Metka Rovšek Kuharič